

FALU TINGSRÄTT

Enhet 1

1:2

DOM

2014-01-28

meddelad i

Falun

Mål nr B 270-12

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Åklagare

Kammaråklagare Niclas Eltenius

Åklagarmyndigheten

Åklagarkammaren i Falun

Målsägande

Sekretess A

Sekretess

Målsägandebiträde:

Advokat Lena Helsing

Advokat Lena Helsing AB

Stora Hälla 130

791 91 Falun

Tilltalad

TOM Olov Helsén, 700215-7134

Kata Dalströms Väg 75

714 94 Kopparberg

Medborgare i Sverige

Offentlig försvarare:

Advokat Hans Östberg

Appelli Advokater AB

Box 1305

791 13 Falun

DOMSLUT

Begångna brott

Sexuellt övergrepp mot barn alt. sexuellt utnyttjande av underårig

Lagrum

6 kap 6 § 1 st brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2013 alt. 6 kap 4 § 1 st brottsbalken i dess lydelse före den 1 april 2005

Påföljd m.m.

Fängelse 10 månader

Postadress

Box 102

791 23 Falun

Besöksadress

Kullen 4

Telefon

023-482 00

E-post: falu.tingsratt@dom.se

www.falutingsratt.domstol.se

Telefax

023-482 80

Expeditionstid

måndag - fredag

08:00-16:00

Skadestånd

Tom Helsén ska utge skadestånd till Sekretess A med 90 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 oktober 2006 till dess betalning sker.

Sekretess

Med stöd av 43 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) förordnar tingsrätten att sekretessen enligt 35 kap. 12 § samma lag ska bestå beträffande uppgifter som lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som kan röja identiteten hos målsägande Sekretess A. Detsamma gäller dennes identitetsuppgifter i domsbilaga 1 till denna dom.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Hans Östberg tillerkänns ersättning av allmänna medel med 28 760 kr. Av beloppet avser 22 968 kr arbete, 40 kr utlägg och 5 752 kr mervärdesskatt.
 2. Lena Helsingén tillerkänns ersättning av allmänna medel för arbete som målsägandebiträde 38 835 kr. Av beloppet avser 28 391 kr arbete, 2 340 kr tidsspillan, 337 kr utlägg och 7 767 kr mervärdesskatt.
 3. Kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet ska stanna på staten.
-

YRKANDEN

Åklagaren har yrkat att Tom Helsén döms för **sexuellt övergrepp mot barn** alternativt **sexuellt utnyttjande av underårig** enligt följande gärningsbeskrivning.

Helsén har förmått målsäganden, född i mars 1998, att onanera åt honom vid flera tillfällen. Vidare har Helsén vid flera tillfällen med handen berört målsägandens könsorgan, vilket skett samtidigt som han förmått målsäganden att onanera åt honom. Det hände någon gång under perioden mars 2004 till hösten 2006. För det fall gärningarna ska anses ha ägt rum före den 1 april 2005 ska dessa anses som sexuellt utnyttjande av underårig. Detta genom att Helsén haft sexuellt umgänge med målsäganden som stått under hans fostran eller i vart fall varit under 15 år.

Målsägandens namn framgår av *domsbilaga 1*.

Målsäganden har yrkat skadestånd av Tom Helsén med 115 000 kr jämte ränta, se *domsbilaga 2*.

DOMSKÄL

Tom Helsén har förnekat gärningarna.

Åklagaren har åberopat förhör med Målsäganden, Tom Helsén och Målsägandens mamma samt vittnesförhör med kuratorn Ann Fagerberg Embretsen och Emilia Skantsi Flood, som är kamrat med Målsäganden.

Tom Helsén har som skriftlig bevisning åberopat utskrifter från MSN- och mailkonversation mellan Målsäganden och honom under perioden 9 oktober 2007 – 20 april 2008.

Bakgrund

Tom Helsén var under några år, våren 2003 till hösten 2006, sambo med Målsägandens mamma. I familjen fanns förutom Målsäganden, som då var fem – åtta år, också hennes sex år äldre syster. Systrarna bodde under denna tid inledningsvis varannan vecka växelvis hos mamma och pappa för att sedan ha helgumgänge med pappan. De bodde i en lägenhet om tre rum och kök och systrarna delade först rum men senare sov Målsäganden i vardagsrummet. Tom Helsén flyttade efter ett gräl under hösten 2006 och har inte därefter träffat någon i familjen även om det fram till april 2008 förekom en viss kontakt mellan Målsäganden och honom via internet. De inblandade är samtliga överens om att Målsäganden och Tom Helsén hade en mycket nära relation. Polisanmälan gjordes i januari 2012 av Målsägandens skolkurator. Under höstterminen 2011 hade Målsäganden stora problem i skolan. Hon skolkade, snattade och var enligt henne själv elak.

De händelser som Målsäganden har berättat om

Från den tid då hon var omkring sex-åtta år har hon starka minnesbilder från tre händelser även om hon vet att det under en längre tid var fler tillfällen, som utspelade sig på samma sätt. Två av dessa händelser ägde rum i hennes mammas sovrum. Hon stod då bredvid sängen och Tom låg avklädd på sängen. Troligen hade han ibland kläder på sig och vid andra tillfällen var han utan. Hon själv hade inga kläder på sig. Mamma var inte hemma. Han sa åt henne vad hon skulle göra och visade med sina händer hur hon skulle onanera åt honom, vilket hon också gjorde. Dessutom tog han mellan hennes ben, på könsorganet, och fick sedan också utlösning. Vid händelsen i badrummet så badade de tillsammans och troligen tog Tom på henne. När de klivit upp satt Tom på toalettstolen och hon onanerade åt honom. Han ville också att hon skulle utföra en oral sexuell tjänst på honom (*dvs. suga på hans penis tingsrättens anmärkning*), vilket hon nekade att göra. Hon

reagerade inte på att Tom gjorde något fel även om det var konstigt och obekvämt, han var bara snäll som vanligt. Han sa att hon inte fick berätta för någon vad som hänt utan att det skulle vara deras hemlighet. – Eftersom hon var så liten minns hon inte några omständigheter kring händelserna, vilken tid på dygnet det var eller närmare tidpunkter.

Utveckling Tom Helséns inställning

Han tog ingen del i uppfostran av Målsäganden och hennes syster, de hade redan en pappa. Det var i stället deras mamma som ansvarade för barnen. Det var också hon som hämtade barnen från förskolan, skolan och fritids, när hon slutat sitt arbete vid 16-tiden. Över huvud taget arbetade han mycket under denna tid men skjutsade barnen till en del fritidsaktiviteter. Under 2004 arbetade han dagtid kl. 07-16 för att under åren 2005/06 övergå till nattsift kl. 22-06 och sov då fram till kl. 13 eller 14. Han sover inte helt naken. I slutet av 2006 övergick han till att arbeta 5-skift. Han minns inte om han var hemma ensam med barnen någon gång. Barnen har inte varit med honom i sängen någon dag eller vilat med honom. Däremot är han säker på att han inte badat eller duschat med Målsäganden. Han har inte heller hjälpt henne i badrummet eller klätt på henne. Vad han kommer ihåg var han över huvud taget inte med henne i badrummet. Likaså minns han inte att de skulle haft någon hemlighet tillsammans. Han hade ett mycket nära förhållande till Målsäganden, som också blev mycket ledsen när han flyttade. Hon kontaktade också honom via bl.a. e-post. Sammantaget är han helt frågande inför de påstådda händelserna, de har inte ägt rum.

Tingsrättens bedömning

När mål som omfattar ett obestämt antal gärningar som inte har individualiserats i gärningsbeskrivningen måste prövningen av skuldfrågan ske med beaktande av att den tilltalade i praktiken kan ha begränsade möjligheter att lägga fram någon annan

motbevisning än sådan som avser målsägandens allmänna trovärdighet. Den bristande individualiseringen utesluter dock inte en fällande dom men det måste ställas stränga krav på bevisföringen, jfr rättsfallet NJA 2010 s. 671.

Den avgörande frågan i målet är om Målsägandens berättelse kan läggas till grund för bedömningen även om den framstår som ytterst torftig. Hon har förklarat att hon vid tiden för händelserna på grund av sin låga ålder inte uppfattade att Tom Helsén handlade orätt samt att hon – när hon sedan insåg vad som hänt – valde att inte minnas. Enligt tingsrättens mening förtar detta inte hennes trovärdighet. Däremot måste hennes uppgifter om övergrepp få stöd av annan bevisning. I den delen gör tingsrätten följande överväganden.

Vad gäller Tom Helséns invändning, att han troligen aldrig var ensam hemma med Målsäganden, är det genom förhöret med **Målsägandens mamma** klarlagt att han under deras första tid tillsammans var arbetslös under ca ett år, att hon själv under åren 2005/06 arbetade på ett gym med varierande arbetstider på så sätt att hon arbetade både helger och kvällar samt att Tom Helsén då var ensam hemma med barnen om de inte var hos sin pappa.

Av förhöret med kuratorn **Ann Fagerberg Embretsen** har framgått att hon träffade Målsäganden i stort sett varje vecka under hösten 2011, dvs. i årskurs 7.

Anledningen till samtalen var bl.a. att motivera Målsäganden till att sluta skola. Målsäganden hade också snattat. I november-december 2011 började Målsäganden antyda att denna hade något ytterligare att berätta men sa att det skulle ske när Målsäganden själv var beredd att göra så. I kontakt med Målsägandens mamma hade hon fått uppgiften det rörde en person som inte längre fanns i deras liv. Det var därför som hon efter jullovet 2011/12 frågade Målsäganden om denna varit utsatt för sexuella övergrepp. Målsäganden reagerade starkt, bröt ihop, skakade i hela kroppen och nickade. Det kom fram att det var fråga om mammans expojkvän Tom Helsén. Senare, när Målsägandens mamma kommit till skolan, märktes det tydligt

att Målsäganden blev lättad och blev en liten flicka när mamman inte blev arg. Hon är medveten om att hennes fråga till Målsäganden är en s.k. sluten fråga men ibland behövs en sådan. Enligt tingsrättens mening ger vittnesmålet avsevärt stöd åt Målsägandens uppgifter. Särskilt bör noteras att det var första gången hon fick frågan om sexuella övergrepp och hennes kraftiga reaktion.

Mot bakgrund av att det lagts fram viss stödbevisning för Målsägandens berättelse är – enligt tingsrättens mening – vittnesmålet från Målsägandens nära vän **Emilia Skantsi Flood** av avgörande betydelse. Det har inte framkommit något som ger anledning att betvivla hennes uppgifter. Hon har tvärtom berättat på ett detaljerat, klart och logiskt sätt. Av vittnets uppgifter är därmed utrett att Målsäganden, i slutet av årskurs 5 eller i början av årskurs 6, under en promenad började gråta och var ledsen. Målsäganden hade då under en period varit ledsen. När hon frågade vad det handlade om sa Målsäganden att denna blivit utsatt sexuellt av mammans gamla pojkvän. Hon visste inte vad hon skulle säga eller göra som kunde göra det bättre för Målsäganden, varför hon inte vågade fråga närmare om vad som hänt. Omkring ett år senare pratade de om detta igen. Målsäganden ville dock inte gå in på detaljer men hon uppfattade det som att Tom, som hon vid detta tillfälle fick namnet på, hade övertalat Målsäganden att runka av honom. Vidare berättade Målsäganden att det skett hemma när denna var sex – åtta år. Tingsrätten finner att det är av särskild betydelse att det första samtalet ägde rum ca ett år före det att Målsäganden i årskurs 7 fick problem i skolan m.m.

Sammantaget finner tingsrätten, främst genom det stöd som vittnet Emilia Skantsi Flood ger åt Målsägandens uppgifter, utrett att Tom Helsén utfört de handlingar som anges i gärningsbeskrivningen. Åtalet är därmed styrkt. Med hänsyn till den osäkerhet som råder beträffande tidpunkterna ska gärningarna rubriceras som sexuellt övergrepp mot barn alternativt sexuellt utnyttjande av underårig. Det senare för det fall att något av brotten utspelat sig före den 1 april 2005. De åtalade gärningarna uppfyller i båda fallen brottsrekvisiten.

Påföljd

Tom Helsén förekommer i belastningsregistret endast avseende trafikförseelser. Han döms nu för flera fall av sexuellt övergrepp mot barn alternativt sexuellt utnyttjande av underårig. När det gäller straffvärdet är det försvårande att Målsäganden endast var sex-åtta år vid händelserna, att övergreppen ägde rum i hennes hem där hon hade rätt att känna sig trygg, att Tom Helsén var en del av hennes familj även om han inte hade del i hennes fostran samt att själva gärningen får anses vara av det allvarigare slaget även om den inte ska vara jämförlig med samlag. Tingsrätten delar därför åklagarens uppfattning att straffvärdet uppgår till fängelse ett år. Straffskalan för sexuellt utnyttjande av underårig understiger inte den nu gällande för sexuellt övergrepp mot barn. Åklagaren och försvaret är dock eniga om att det förekommit ett handläggningsdröjsmål under förundersökningen uppgående till omkring ett år. Straffet ska därför bestämmas till fängelse tio månader, jfr rättsfallet NJA 1982-11.

Skadestånd

Tom Helsén har bestritt Målsägandens skadeståndstalan och inte vitsordat några belopp som i sig skäligen. Han har inte haft någon invändning mot den begärda rätten.

Till följd av tingsrättens ställningstagande ska Tom Helsén betala skadestånd till Målsäganden.

Kränkning

Nämnden för brottsskadeersättning har i juni 2013 höjt bl.a. det s.k. schablonbeloppet avseende kränkning för våldtäkt mot barn utan inslag av våld eller tvång från 75 000 kr till 100 000 kr. Vid jämförelse med Brottsoffermyndighetens

referat avseende sexuella övergrepp torde motsvarande höjning göras. Målsäganden har utsatts för flera fall av sexuellt övergrepp mot barn och eller motsvarande brott enligt tidigare gällande lag. Tingsrätten finner att ersättningen bör bestämmas till skäliga 75 000 kr, jfr Brottsoffermyndighetens ref. nr 65.

Sveda och värk

Sedan länge används schabloniserad ersättning för sveda och värk vid sexualbrott mot barn. Vid grova sexualbrott mot barn har Brottsoffermyndigheten tillämpat ett normalbelopp om 30 000 kr. I detta fall ska ersättningen givetvis bestämmas till ett lägre belopp men på samma sätt som vid grova brott, som upptäckts först flera år efter gärningen, kan det inte krävas någon medicinsk utredning avseende besvär till följd av övergreppen. Ersättningen bör bestämmas till begärda 15 000 kr.

Tom Helsén ska också betala begärd ränta.

Övrigt

Sekretess skall gälla enligt vad som framgår av domslutet.

Tom Helsén har utmätning i lön och får behålla endast förmånsbeloppet. Med hänsyn härtill bör kostnaden för försvaret och målsägandebiträdet stanna på staten. De yrkade ersättningarna är skäliga.

Det finns fängelse i straffskalan för den brottslighet som Tom Helsén döms för. Han ska därför betala föreskriven avgift enligt lagen om brottsofferfond.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se *domsbilaga 3* (Dv 400)

Överklagande (ställt till Svea hovrätt) senast den 18 februari 2014.

På tingsrättens vägnar

Karin Hellmont

Advokat
Lena Helsingen

Falun 2014-01-12

Falu tingsrätt
Box 102
791 23 Falun

FALU TINGSRÄTT
1:2

FALU TINGSRÄTT

2014-01-13
MÅLNR: B 270-12
AKTBIL: 38

Ink 2014-01-13

Akt B 270 1 12
Aktbil. 38

Mål nr B 270-12, Åklagarkammaren i Falun ./ Tom Helsén
Ang. sexuellt övergrepp

I egenskap av målsägandebiträde för sekretess A får jag framställa följande skadeståndsanspråk.

Yrkanden

Målsäganden yrkar att tingsrätten förpliktar Tom Helsén att till henne utge skadestånd enligt följande.

Ersättning för kränkning jämlikt 2:3 skadeståndslagen	100 000;-
Ersättning för sveda och värk innefattande psykiskt lidande jämlikt 5:1 skadeståndslagen	15 000;-
Summa	115 000;-

Härtill yrkas ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 oktober 2006 till dess full betalning sker.

Grunder

Det åtalade brottet har inneburit en allvarlig kränkning av målsägandes personliga integritet och berättigar henne till skadestånd för kränkingslidande. Den yrkade kränkningser-sättningen är skälig med hänsyn till att den tilltalade vid upprepade tillfällen förmått A att onanera åt honom samt även berört målsägandes könsorgan.

Till följd av brottet har målsäganden mått dåligt vilket hon närmare kommer att redogöra för i samband med rättegången.

Målsägande åberopar ingen bevisning, utöver den som åberopats av åklagaren i stämnings-ansökan

Falun som ovan.

Lena Helsingen
Lena Helsingen

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller

4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt

6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.